

Dvojna priloga

Današnji številki prilagamo dvojno prilogo. In sicer »Kmečko delo« ter »Mežiška dolina«. Prihodnji mesec bo pa drug okraj prišel na vrsto, da se bomo v teku leta seznanili z vsemi kraji in ljudmi širom naše domovine. — Naši naročniki bodo s to novo prilogo gotovo zadovoljni, mi jo bomo pa še stalno izboljševali. Uprava »Slov. gospodarja«.

Dala je okoli 80 milijonov kvintalov žita, kar je tudi zadovoljivo. Vprašanje je, ali bomo imeli tudi četrto leto dobro žetev. To je naše upanje osebno v teh burnih dnevih. V gospodarski vojni, kakršna je, kakor se zdi, sedanja vojna, dobra žetev mnogo pomeni, slaba žetev pa pomeni isto kot zgubljena bitka. Zadnja tri leta z dobrimi žetvami dokazujejo, da smo se Italijani znali boriti ter da smo smotreno in najpopolneje obdelovali zemljo. Upamo, da bomo tudi v tem letu imeli dobro žetev in s tem zasigurali Italijanom, ki jih je 45 milijonov, kruh. Bitko za žito vodimo z istim sredstvom v miru kakor v vojni, ker italijanski narod mora imeti kruh, saj je kruh dobro orožje. Dočim ves svet tone v zmedo, dajejo italijanski poljedelci najlepši zgled miru in discipline. Delajo, vojskovodjem pa prepuščajo, da pripravljajo načrte za obrambo. Italijanski kmet gleda samo na svojo zemljo. On jo ljubi, ker je njegova mala njiva dejansko tudi njegova velika domovina. Italijanski kmet je svoj kruh v potu svojega obraza, toda on je potrpežljiv in poln upanja, zato se bo potrudil, da tudi letošnja žetev prinese vsaj 80 milijonov kvintalov žita.

Štednja do skrajnosti je vpeljana v Nemčiji. Odkar je postal generalni maršal Goering vzhovni poglavar nemškega narodnega gospodarstva v vojni, so se odredbe oblasti poostrihle ter segajo do vseh podrobnosti. Tako je predpisano, da morajo s papirjem za zavijanje varčevati predvsem v trgovinah na drobno. Če ni neobhodno potrebno, da se blago zavije, se sploh ne sme porabljati za to papir. Če pa se porablja, ga morajo kupci prinesiti s seboj za drugo, tretjo, četrto itd. porabo. Prav tako morajo kupci prinesiti s seboj v trgovino lastno posodo za tekoče blago, ker trgovine steklenic ali drugih posod ne dajejo več. Nastalo je veliko število novih trgovin, ki prodajajo kajpada na karte novo blago samo pod pogojem, ako kupci prinesejo s seboj staro, ponošeno blago, ki ga potem predelajo v druge predmete. V nekaterih trgovinah je dana možnost, da se za staro obutev ali obleko dobi brez nakaznice novo blago s primernim doplačilom. Vsem in-

dustrijam in obrtnim je naročeno, da varčujejo s starim blagom, ki ga pod nobenim pogojem ne smejo zavreči.

Veliki švicarski in katoliški državnik umrl. Dne 26. januarja je bil v Bernu v Švici ob ogromni udeležbi Švicarjev in odličnih zastopstev iz Evrope pokopan Jožef Motta, eden najodličnejših predstavnikov Švice in prepričan katoliški politik. Dosegel je starost 69 let in je bil dvakrat predsednik Švice. Pogreba sta se udeležila med drugimi tudi papežev tajnik kardinal Maglione, ki je bil osebni prijatelj rajnega, in predsednik francoske vlade Daladier.

Razmere na Poljskem so predmet, s katerim se zadnji čas prav rad peča vatikanski radio. Ker je znana uloga vatikanskega radija, da namreč mnogokrat služi kot sredstvo, ki se ga poslužuje Sveta stolica za izražanje svojega mnenja, so njegova izvajanja radi stvarnosti in dobre obveščenosti posebno zanimiva. Vatikanski radio je o razmerah na Poljskem med drugim to razglasil: »Ni nobena skrivnost, da občuti sv. Oče veliko bolzaradi poročil o mučeništvu Poljske, s katere neizbežnim vstajenjem vedno računa. Tiho upanje sv. Očeta, da bo versko življenje na Poljskem dalje obstajalo, se ni izpolnilo. V novem letu prihajajo iz Varšave, Krakova, Poznanja in Šlezije vsak dan poročila o sikurnitvah vsake vrste. Ta poročila so taka, da jim je komaj mogoče verjeti, a so resnična. Iz dokazov priči izhaja, da niso strašna dejanja proti brezpravnemu ljudstvu, ki je ostalo brez domovine, omejena samo na področje, ki so ga zasedli sovjeti. Kršitev osnovnih človeških pravic na Poljskem, ki je pripadla Nemcem, je še večja in bolj smotno urejena. Najbogatejši deli zahodne Poljske se brez nadaljnega odvzema pravim lastnikom, katere pošiljajo v opustošene kraje okoli Varšave. Okoli 70% poljskega ljudstva je danes izpostavljenega lakoti, ker se vse zaloge živil prevažajo v Nemčijo. Vršenje verskih dolžnosti je temu ljudstvu prepovedano. Cerkve smejo biti odprte samo v nedeljo dve uri. Oče krščanstva trpi s Poljsko in moli k Bogu za mir, dostojnosti in pravičnost.«

Lokomotiva pevnila esem delavcev, 12 hudo ranila. Med Postojno in Št. Petrom je bilo 24. januarja zaposlenih na progi 32 delavcev, ki so odkidavali sneg, da bi vlaki ne imeli prevelikih zamud. Delavci so bili tako zatopljeni v hitro delo, da so preslišali bližajoči se vlak. Lokomotiva je zavosila v skupino 32 delavcev ter je do smrti povozila osem, 12 pa hudo ranila. Proga je na kraju nesreče nepregledna in radi tega strojevodja delavcev ni mogel videti. Ponesrečeni so doma s Krasa.

Kratke tedenske novice

Zastopnik ameriškega predsednika Roosevelta pri Vatikanu Miron Taylor je dopotoval v minulem tednu v Rim in bo vrtil službo pravega veleposlanika pri Sveti stolici.

Požar na italijanski ladji »Orazloc« v Lionakem zalivu na Francoskem je zahteval 110 človeških žrtev. Število pogrešanih znaša 110 in med temi je 60 mornarjev ter 50 potnikov.

Nemci so potopili v minulem tednu leta 1934 zgrajeni 1430 tonski angleški rušilec »Exmouth«. Z ladjo se je pogreznilo v morje tudi 174 mož posadke.

Anglija in Francija bosta zasegli vse tovore ladje, da si oskrbita na ta način zaostano število ladij za prevoz vojnih potrebščin.

Skupina francoskih poslancev je prispela dne 27. januarja v London na obisk.

Prvo delo v Parizu osnovanega poljskega narodnega sveta ali parlamenta je bilo sprejetje resolucije, ki izraža naklonjenost Finski.

V Belgiji je bilo v zadnjem času prepovedanih 19 podeželskih časopisov radi protidržavnega pisanja.

Na široko zasnovana ameriška dobrodelna akcija je dobila od nemške vlade dovoljenje, da organizira na zasedenem poljskem ozemlju pomožno akcijo v korist poljskega prebivalstva.

296 jezikov, med katerimi je mnogo mrtvih, in narečij obvlada nemški jezikoslovec dr. Ludovik Harald Schütz, kateri živi v Frankfurtu ob Odri.

Poveljnik prve kanadske divizije, ki je prišla nedavno na Angleško, je general A. G. L. Mac Naughton. V pretekli vojni je bil major in se je pridružil v mnogih bojih. Večkrat je bil ranjen in za svoje zasluge je postal že s 30 leti general. Kot tak je bil najmlajši general angleške vojske.

5637 težkih bomb so zmetali ruski sovjeti v enem tednu na finska mesta, ki so daleč proč od bojišč. S temi bombami so ubili 18 ljudi, 100 pa ranili. Vsak od drobcev bomb ubil Finca je stal sovjete dve bombni letali in šest letalcev.

Finski letalec Jorma Sarvanto je uničil v štirih minutah šest sovjetskih letal.

Sovjetski letalci so bombardirali po finskih mestih 15 bolnišnic, ki so bile daleč vidno označene z rdečimi križi. Ubilih je bilo poleg vojnih ranjenec sedem zdravnikov in 30 bolniških strežnic.

Pozimi 1839/40 so v Pensilvaniji v Združenih ameriških državah napeljali prvi iz zemlje prireli petrolej v pripravljene tanke.

Trgovska pogodba med Združenimi državami in Japonsko je prenehala v noči na 27. januar. Ako ne bo došlo do obnovitve trgovskih odnošajev, bo porazno udarjena Japonska, katera je prodajala v Ameriko svojo svilo, od Amerikancev pa je prejela večino orožja in streliva za vojno s Kitajci.

Od začetka sedanje vojne je že bilo potopljenih 268 ladij s skupno tonažo 1.003.651 ton.

Nikoli ni bilo vojne, ako bi vladale svetu krščanske žene in matere!

Kanadski parlament je bil nenadoma razpuščen in bodo nove volitve marca.

Stoletja državne pokojnine

Mehiška vlada je sklenila, da bo ustavila državno pokojnino, ki so jo plačevali že 300 let. Pokojnino so prejimali potomci starega mehiškega cesarja Montezume, v zadnjem času morda samo zvitih ljudi, ki so se za takšne potence izdajali. Že leta 1832, ko so ustanovili mehiško republiko, so sklenili, da bodo to pokojnino plačevali samo še začasno, potem pa se ni noben uradnik finančnega ministrstva dalje brigal za stvar. Nekdo je sedaj izračunal, da je država od l. 1832. plačala potomcem azteškega vladarja okrog 200 tisoč angleških funtov sterlingov. Nato je finančni minister predlagal, naj se to plačevanje takoj ustavi.

Avgust Senoa:

Berač Luka

Povest iz vaškega življenja

*

»A kaj boste storili, kum Mato?« je vprašal duhovnik.

»Prosim vas, gospod, pokličite mi sina!«

Kspian je storil po njegovi besedi in kmalu je stal Andrija pred očetovo posteljo.

»Sin,« je rekel stari, »z Bogom sem se spravil, hočem se tudi z ljudmi. Stopi k sosedu Martinu, da ga prosim, naj pride k meni! Jaz bi šel sam k njemu, ko bi me kazen božja ne bila prikovala na posteljo. Prosi ga lepo v mojem imenu, reci mu, da bo moji duši laže, Bogu pa milo!«

»Bom, oče,« je odvrnil mladi veselo začuden in je odhitel k Martinu. Nekaj časa je minulo, preda so se odprla vrata, na katerih se je prikazal mirnega, resnega lica sosed Martin.

»Hvaljen Bog!« je rekel Martin in snel klobuk.

»Na vekomaj, kum!« je odzdravil bolnik in kakor od sramu obrnil oči k zidu.

»Klicali ste me, kum Mato,« je nadaljeval Martin, »kaj bi radi?«

32

»Klicali sem vas, ker sam ne morem priti. Na!« je rekel bolnik in ponudil levice, »sprejmite vsaj to, ko mi je desnica za nič! Dajte, pomiriva se, ali hočete? Odpustite! Bil sem neumen. Vrag mi ni dal miru. Kri se je vžgala. Toda dobil sem svoje plačilo. No, glejte samo, tu ležim kakor kak Lazar.«

Martin je prijel roko, pokimal z glavo in rekel:

»Ljudje smo, dragi sosed, od Boga je vsem odpuščeno, a če ste mene s čim užalili, naj vam bo odpuščeno od mene; če sem vam pa jaz kaj prizadel, odpustite tudi vi meni! Jaz ne nosim zamere v srcu. Hvala Bogu, da je naju milost božja na mir in pokoj navrnila, da si bova, kar sva si prej bila, dobra, složna soseda. V sreči sva se razšla jezna, v nesreči sva se našla prijatelja. Tudi to Bog ve: kar nesreča skuje, to drži močnejše, kakor da je skoval kovač.«

»Sedi, kum!« ga je bolnik povabil.

Martin je sedel.

»Hvala ti za tvojo dobroto! Tebe so ranili ljudje kakor mene. Da, da, dobro je, da se dva varujeta tretjega. Tebi so zažgali seno in koruzo, čujem.«

»Da!«

»Ali je mnogo škode?«

»Mnogo, mnogo!«

»Hudo mi je.«